

แบบฝึกหัดท้ายบท บทที่ 3

1. จงอธิบายความหมายและประเภทของประเพณีไทย

ประเพณี เป็นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา เป็นเอกลักษณ์และมีความสำคัญต่อสังคม เช่น การแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ศิลปกรรม กฎหมาย คุณธรรม ความเชื่อ ฯลฯ อันเป็นบ่อเกิดของ วัฒนธรรมของสังคมเชื้อชาติต่างๆ กลายเป็นประเพณีประจำชาติและถ่ายทอดกันมาโดยลำดับ หากประเพณี นั้นติดอยู่แล้วก็รักษาไว้เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ หากไม่ดีก็แก้ไขเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะ ประเพณีล้วน ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่เข้าสู่สังคม รับเอาแบบปฏิบัติที่หลากหลายเข้ามาผสมผสานในการ ดำเนินชีวิต ประเพณีจึงเรียกได้ว่าเป็น วิถีแห่งการดำเนินชีวิตของสังคม

ประเภทของประเพณี แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. จารีตประเพณี (Mores) คือ ประเพณีที่ต้องประพฤติเป็นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมและจรรยาของสังคม ถือ กันว่ามีคุณค่าต่อบุคคลในสังคมนั้นๆ ใครฝ่าฝืนหรือเฉยเมยถือว่าเป็นการละเมิดกฎของสังคม ผิดประเพณีของ สังคม ถือเป็นความผิดความชั่วมีโทษ เช่น ประเพณีการแต่งงาน เป็นต้น
2. ขนบประเพณี (Institution) คือ ประเพณีที่วางเป็นระเบียบไว้ จะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม โดยตรง เช่น เขียนเป็นกฎหรือระเบียบให้กระทำ ร่วมกันมีข้ออ้างอิงเป็นตัวบทกฎหมาย โดยอ้อมหรือโดย ปรียาย คือ รู้ กันเอง ถือสืบๆกันมา คนในถิ่นนั้นปฏิบัติกันอย่างนั้นๆ เช่น ประเพณีทำบุญเลี้ยงพระของไทย เป็นต้น
3. ธรรมเนียมประเพณี (Convention) คือ เรื่องเกี่ยวกับบรรทัดฐานของสามัญชน ไม่ถือเอาผิดเอาถูก ไม่มีการลงโทษ ปรับไหมเหมือนจารีตประเพณี ไม่มีระเบียบเคร่งครัดเหมือนขนบประเพณี ผู้ทำผิดประเพณีนี้ ไม่ ถือเป็นเรื่องเสียหายหรือมีโทษมากนัก เพียงแต่ถือว่าผู้ผิดประเพณีเป็นผู้ไร้การศึกษา ขาดคุณสมบัติผู้ดี เช่น การแต่งกายไม่ถูกกาลเทศะ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน อันไม่เหมาะสม เป็นต้น

2. จงอธิบายความสำคัญของประเพณีไทย

วัฒนธรรมประเพณีของชาติ ล้วนแสดงให้เห็นความคิด ความเชื่อ ที่สะท้อนถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความ เป็นมา ความสำคัญ ซึ่งล้วนเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมไทย ดังนั้น ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยจึง มี ความสำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความเป็นสิริมงคล ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยนั้น ล้วน เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและ พราหมณ์ พิธีกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมานั้น เป็นความเชื่อเรื่องของความเป็นมงคลแก่ชีวิต

2. ความสามัคคี ความเสียสละ ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเครื่องฝึกจิตใจให้รู้จักเป็นผู้เสียสละจะเห็นได้จาก งานบุญต่าง ๆ มักเกิดการร่วมมือร่วมแรง ร่วมใจกัน เช่น พิธีชนทรายเข้าวัด การก่อเจดีย์ทราย ทำให้เกิดความ รักความสามัคคี

3. ช่วยทำให้คนไทยอยู่ในกรอบที่ดีงาม ถือว่าเป็นเครื่องกำหนด พฤติกรรม ได้อย่างหนึ่ง

4. ขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น ถึงแม้ว่าจะแตกต่างกัน แต่ทุกคนก็มีความรู้สึกว่าเป็นคนไทย มีความเป็นชาติเดียวกัน และสามารถแบ่งออกถึงความเป็นมาของชาติได้

3.ประเพณีต่าง ๆ มีความสำคัญต่ออาหารไทยอย่างไร

ประเพณีเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมและได้มีผลต่อทุกด้านของชีวิตของคนไทย รวมทั้งในเรื่องของอาหารด้วย ประเพณีต่าง ๆ มีความสำคัญต่ออาหารไทย ดังนี้

1. การเลือกใช้วัตถุดิบ ประเพณีมีอิทธิพลในการกำหนดวัตถุดิบที่ใช้ในการทำอาหาร โดยบางครั้งมีการใช้วัตถุดิบที่มีความสัมพันธ์กับงานพระองค์หรือวัดคู่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น ข้าวหลาม, ข้าวโพด, หรือเนื้อสัตว์ที่มีการบูชา ซึ่งทำให้อาหารมีความสัมพันธ์กับศาสนาและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

2.งานพิธีกรรมทานอาหาร บางประเพณีมีพิธีกรรมทานอาหารที่เป็นพิเศษ เช่น พิธีกรรมทานข้าว ขอบคุนพระ, ทานข้าวเที่ยงตรงวันตรุษจีน, หรือการทานอาหารในงานพระราชพิธี เหล่านี้มีสัญลักษณ์และความหมายทางศาสนาและวัฒนธรรมที่สำคัญ

3.การเฉลิมฉลองเทศกาล เทศกาลต่าง ๆ เป็นโอกาสที่ชาวไทยจะมีการทำอาหารพิเศษ ทั้งเทศกาลสงกรานต์, ลอยกระทง, ปีใหม่ไทย ซึ่งมีเมนูอาหารที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละเทศกาล

4. การแบ่งปันอาหาร ในบางประเพณี, การแบ่งปันอาหารเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม ซึ่งมีความหมายทางสังคมและจิตวิญญาณ ทำให้การทำอาหารเป็นส่วนสำคัญของกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม

5.การเป็นที่สองของวัตถุดิบ บางประเพณีก่อให้เกิดการนำวัตถุดิบมาทำทานเป็นอาหารพิเศษ เช่น ข้าวขาว, ข้าวเหนียว, ลูกชิ้น, หรือขนมต่าง ๆ ซึ่งมักมีสำคัญในพิธีกรรมบางประการ

การทำอาหารในบ้านและในที่สาธารณะในประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มีความหมายทางวัฒนธรรมและศาสนา การทำอาหารไม่เพียงแค่การบำบัดทานและพอจะอยู่, แต่ยังเป็นส่วนสำคัญที่ผูกพันกับความเชื่อ, ศาสนา, และการถ่ายทอดประเพณีของคนไทย

**4.จยกตัวอย่างประเพณีส่วนบุคคล มา 2 ประเพณี พร้อมทั้งยกตัวอย่าง อาหารที่ใช้ในประเพณีดังกล่าว
มา 5 ชนิด**

ประเพณีแต่งงาน อาหารที่ใช้ในประเพณีดังกล่าว เช่น ลอดช่องน้ำกะทิ ขนมจีบ เส้นบะหมี่ ผอยทอง
เม็ดขนุน

ประเพณีบวชนาค อาหารที่ใช้ในประเพณีดังกล่าว เช่น วุ้นกะทิ ข้าวเหนียวมะม่วง น้ำพริกปลาทุ
ขนมจิ้นน้ำยา รวมมิตรกะทิ

**5.จยกตัวอย่างประเพณีส่วนรวม 3 ประเพณี พร้อมทั้งยกตัวอย่างอาหาร ที่ใช้ในประเพณี
ดังกล่าวมา 5 ชนิด**

ประเพณีขึ้นบ้านใหม่ อาหารที่ใช้ในประเพณีดังกล่าว เช่น ขนมหัน ขนมห้วยฟู หัวหมู ข้าวสวย ไข่ต้ม

ประเพณีเข้าพรรษา อาหารที่ใช้ในประเพณีดังกล่าว เช่น แกงไตปลา แกงส้มปลาช่อน ผัดสะตอกุ้ง
เปรี้ยวหวาน ข้าวต้มมัด ขนมหะยีน

ประเพณีสารทเดือนสิบ อาหารที่ใช้ในประเพณีดังกล่าว เช่น ขนมหอง ขนมหลา ลาลอยมัน ขนมห้า